

القاعدة المدنية

آموزش روان خوانی قرآن کریم برای نوآموزان

د. عبد المحسن بن محمد القاسم
امام وخطيب مسجد نبوی شریف

باللغة الفارسية

قاعده مدنی

آموزش روان خوانی
قرآن کریم برای نوآموزان

قاعدهٔ مدنی

آموزش روان خوانی
قرآن کریم برای نوآموزان

د. عبد المحسن بن محمد القاسم
امام و خطیب مسجد نبوی شریف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

اما بعد:

بهراستی این امت با علم، گرمی و سربلند شده است، چنان که اولین آیه‌ای که نازل شده است به فراگیری علم تشویق می‌کند: اقرأ....

و از آنجا که خواندن از پایه‌های اساسی فراگیری علم به شمار می‌رود، اصول آن را جمع‌آوری نمودم و سعی کرده‌ام فراگیر و آسان باشد و ریشه‌های خوب خواندن را در نوآموزان مستحکم نمایم، به اضافه اینکه زمان فراگیری، کوتاه و مختصر باشد و نام آن را «**قاعده مدنی: یادگیری روخوانی قرآن کریم برای نوآموزان**» نامیدم.

از الله متعال می‌خواهم آن را سودمند بگرداند و مورد پسند خویش قرار دهد.

درود و سلام الله بر محمد و خاندان و یارانش باد.

عَبْدُ الْحَسَنِ مُحَمَّدٌ

در روز عید قربان سال ۱۴۴۱ هـ ق
این کتاب را به پایان رساندم.

شیوه نگارش در این کتاب

- ۱- من این کتاب را به صورت علمی و با تکیه بر اصول کتاب‌های زبان عربی به نگارش در آورده‌ام.
- ۲- این کتاب شامل تمام قواعدی است که یک قرآن‌آموز به آن نیاز دارد.
- ۳- در پیشگفتار این کتاب قبل از شروع قواعد، آموزش نوشتن حروف به همراه اسم‌ها و صداها را بیان کرده‌ام.
- ۴- کتاب را به سیزده (۱۳) باب تقسیم کردم که هر باب مشتمل بر دروس متفاوت می‌باشد.
- ۵- کتاب را براساس یک ترتیب ذهنی منظم و مرحله به مرحله در آموزش، به نگارش در آورده‌ام.
- ۶- دروس را به گونه‌ای به یکدیگر پیوند زدم؛ تا قرآن‌آموز آنچه را که قبلاً فرا گرفته است به یاد بیاورد.
- ۷- در هر باب اهداف آموزشی را تعیین کردم که قرآن‌آموز در آن باب یاد خواهد گرفت.
- ۸- در ابتدای هر باب، برای معلم هرآنچه که برای آموزش نیاز دارد؛ مانند: روش خواندن و... را توضیح داده‌ام.
- ۹- شیوه آموزشی فشرده و کوتاهی را برای تعلیم قرائت قرآن کریم پدید آورده‌ام.
- ۱۰- برای یادگیری بهتر و به دور بودن قرآن‌آموز از هرگونه تشویش ذهنی و اشتباه کردن در آن، باب‌ها و درس‌های مستقلی را برای آموزش بعضی از قواعد اختصاص داده‌ام؛ که عبارت‌اند از:
 - ا- «الْهَمْزَةُ»؛ به سبب اهمیت آن و مشترک بودن آن با حروف عله در اکثر اوقات.
 - ب- «الْهَمْزَةُ الْمَمْدُودَةُ»؛ به سبب اجتماع دو همزه و یا همزه و الف.
 - ج- «الْأَلِفُ الْمَقْصُورَةُ»؛ به سبب شباهت آن به یاء در نوشتار.
 - د- «هَمْزَةُ الْقَطْعِ وَهَمْزَةُ الْوَصْلِ»، وَ«النَّاءُ الْمَرْبُوطَةُ»، وَ«اللَّامُ الْقَمَرِيَّةُ وَاللَّامُ الشَّمْسِيَّةُ»؛ به دلیل شباهت در نوشتار و اختلاف در خواندن آن‌ها.
 - ه- «الْمَدُّ الطَّبِيعِيُّ»؛ به سبب استعمال فراوان آن در زبان عربی، لذا قرآن‌آموز نیاز دارد تا آن را شناخته و به بهترین وجه فرا گیرد.
 - و- «الْأَلِفُ بَعْدَ وَائِ الْجَمَاعَةِ»؛ برای آموزش اینکه واو دلالت بر جمع دارد، پس الف را نخواند.
 - ز- «مهم‌ترین اصطلاحات نوشتاری مصحف» که نمونه‌هایی از آن را که در رسم مصحف است، گردآوری کردم که قرآن‌آموز بین آنان و قواعدی که آموزش می‌بیند دچار اشتباه و ابهام نشود.
 - ح- اعداد عربی: «۰-۲۰»؛ قرآن‌آموز مهارت خواندن این اعداد را چه به صورت مفرد و یا مرکب را پیدا کند.
- ۱۱- باب «خواندن کلمات» را به پنج درس تقسیم کرد: ابتدا آموزش دو کلمه تا چهار کلمه، سپس خواندن یک جمله به صورت کامل و در نهایت خواندن یک متن که مشتمل بر چندین جمله می‌باشد.

- ۱۲- دروس را با فتحه سپس کسره، و بعد ضمه شروع کردم - چون فتحه آسان‌ترین حرکت است و بعد از آن کسره، و در نهایت سکون را آموزش دادم.
- ۱۳- در باب «حروف به همراه حرکات و ساکن» مثال‌ها را به سه حرف محدود کرده‌ام.
- ۱۴- در ابتدای کتاب، از باب دوم تا باب پنجم تمام حروف الفبا را با دروس متعلق به آن‌ها به همراه ذکر مثال‌هایشان آموزش داده‌ام.
- ۱۵- تمام کلمات به همراه اعرابشان بوده، و فتح‌تین را بر روی الف قرار داده‌ام.
- ۱۶- تمامی مثال‌ها را از قرآن کریم و سنت نبوی گردآوری کردم؛ زیرا خاستگاه زبان عربی هستند.
- ۱۷- در انتخاب مثال‌ها این را مد نظر قرار دادم که خوانا و قابل فهم بوده و معنای آن روشن باشد.
- ۱۸- در باب «قرائت کلمات» از مثال‌هایی از اصول دین و آداب و اخلاق اسلامی استفاده کردم تا قرآن‌آموز علاوه بر فراگیری دانش خواندن، از تربیت اسلامی نیز بهره‌مند گردد.
- ۱۹- حرف مورد آموزش را در مثال‌ها را به ترتیب حروف الفبا تا پایان باب پنجم، مرتب نموده‌ام، و بعد از باب پنجم، ترتیب حروف الفبا قبل و یا بعد از حرف مورد آموزش می‌باشد و در باب دوم و سوم حروف را با همزه آغاز کرده‌ام.
- ۲۰- با هدف اینکه قرآن‌آموز کلمات متفاوتی را بخواند، در مثال‌ها هیچ کلمه‌ای تکرار نشده است.
- ۲۱- حروف و مثال‌ها را در جداول جداگانه قرار دادم و ردیف‌بندی با دو رنگ سفید و سبز مشخص شده است.
- ۲۲- حروف و حرکات مورد هدف آموزشی در دروس با رنگ قرمز مشخص شده است.
- ۲۳- جهت بالا بردن مهارت شنیدن و خواندن قرآن‌آموزان، این کتاب همراه با آموزش صوتی آن به زبان عربی ارائه و تهیه گردیده، تا بدین گونه قرآن‌آموز مهارت شنیدن و خوب خواندن را کسب نماید.
- ۲۴- همراه با این کتاب، کتاب تمرینی را تدوین نموده‌ام با نام «قاعده مدنی: آموزش نوشتن برای نوآموزان» با هدف بالا بردن مهارت خواندن و نوشتن قرآن‌آموزان.

مزایای قاعده مدنی

- ۱- دارای پایه و اساس علمی برگرفته از کتاب‌های زبان عربی.
- ۲- دربردارنده تمام قواعد لازم برای خواندن.
- ۳- آسانی و سهولت در فراگیری خواندن.
- ۴- پیشرفت مرحله به مرحله در یادگیری خواندن.
- ۵- یادگیری و مهارت خواندن در کم‌ترین زمان.
- ۶- دارای مثال از قرآن کریم و سنت نبوی.
- ۷- آسان و روشن بودن مثال‌ها.
- ۸- تکراری نبودن مثال‌ها.
- ۹- مثال‌ها در باب «خواندن کلمات»: شامل اصول دین و آداب و اخلاق اسلامی است.
- ۱۰- اپلیکیشن الکترونی دارد که به خواندن و شنیدن صحیح و درست کمک می‌کند.
- ۱۱- یک دفترچه برای تمرین نوشتن با مثال‌های همان کتاب به همراه خود دارد.

اهداف قاعده مدنی

پس از پایان این کتاب، دانش آموز - باذن الله - قادر خواهد شد که:

- حروف هجایی و شکل های آن را بشناسد.
- حروف هجایی و شکل های آن را به درستی بخواند.
- حرکات ها و سکون را بشناسد.
- حروف را با حرکات و سکون، به صورت صحیح بخواند.
- تنوین را بشناسد.
- حروف تنوین دار را به درستی بخواند.
- حروف تشدیددار همراه با حرکات را بشناسد.
- حروف تشدیددار همراه با حرکات را به درستی بخواند.
- حروف تشدیددار همراه با تنوین را بشناسد.
- حروف تشدیددار همراه با تنوین را به درستی بخواند.
- همزه قطع و وصل را تشخیص داده و به خوبی قادر بر خواندن و نوشتن آن باشد.
- حروف مدّ طبیعی را بشناسد.
- الف بعد از واو جمع را بشناسد.
- حرف تاء مربوطه (ة) را در حالت وصل و وقف بخواند.
- «لام» قمری و شمسی را به درستی بخواند.
- کلمات و جملات را به درستی بخواند.
- قرآن کریم را مطابق با نگارش رسم عثمانی بخواند.
- اعداد را به صورت درست بخواند.

نمودار برنامه درسی

۱۳

باب دوازدهم
آشنایی با اصطلاحات در
نگارش قرآن کریم

باب سیزدهم
شماره‌های عربی

۱۲

باب یازدهم
خواندن کلمات

۱۱

باب دهم
الف و لام قمری و شمسی

۱۰

باب نهم
تاء مربوطه (ة)

۹

باب هشتم
آشنایی با «الف» که بعد از «واو»
جمع می‌آید.

۸

باب هفتم
مد طبیعی

۷

باب ششم
همزه قطع و همزه وصل

۶

باب پنجم
حروف همراه با تشدید و تنوین

۵

باب چهارم
حروف همراه با تشدید و
حرکات

۴

باب سوم
حروف همراه با انواع
تنوین

۳

باب دوم
حروف همراه با انواع حرکات و
سکون

۲

باب اول
آشنایی با حروف
هجایی

۱

پیشگفتار

برای معلم

حروف هجایی در زبان عربی ۲۸ عدد می‌باشد و هر حرف یک شکل، اسم و صدای مخصوص به خود را دارد که به صورت زیر می‌باشد:

شکل حرف	اسمش ^(۱)	صدایش
أ	ألف	أ ^(۲)
ب	باء	ب ^(۳)
ت	تاء	ت
ث	ثاء	ث
ج	جیم	ج
ح	حاء	ح
خ	خاء	خ
د	دال	د
ذ	ذال	ذ
ر	راء	ر
ز	زای	ز
س	سین	س
ش	شین	ش
ص	صاد	ص
شکل حرف	اسمش	صدایش
ض	ضاد	ض
ط	طاء	ط
ظ	ظاء	ظ
ع	عین	ع
غ	غین	غ
ف	فاء	ف
ق	قاف	ق
ک	کاف	ک
ل	لام	ل
م	میم	م
ن	نون	ن
هـ	هـاء	هـ
و	واو	و
ی	یاء	ی

(۱) اسم‌های هریک از حروف با قرار دادن سکون بر حرف آخرش خوانده می‌شود و در صورت وصل، با تنوین مرفوع خوانده می‌شود.

(۲) الف حرف لین ساکن می‌باشد که ماقبل آن مفتوح است. بنابراین صدای آن ظاهر نمی‌شود، مگر اینکه با حرف ماقبلش خوانده شود. مثل: «با - تا» و صدایش به مقدار دو حرکت می‌باشد.

(۳) صدایش به مقدار یک حرکت می‌باشد و همچنین تمامی حروف بعد از آن نیز بدین گونه است.

باب اول

آشنایی با حروف هجایی

اهداف درسی این باب

بعد از به پایان رساندن آموزش این باب انتظار می‌رود - باذن الله -
دانش آموز قادر بر موارد زیر باشد:

- شناخت حروف هجایی.
- درست خواندن حروف هجایی.
- شناخت شکل‌های مختلف حروف هجایی.
- درست خواندن حروف هجایی با شکل‌های مختلف.
- شناخت همزه با شکل‌های مختلف و درست خواندن آن.
- شناخت همزه ممدوده و درست خواندن آن.
- شناخت الف مقصوره و درست خواندن آن.

برای معلم

شیوه خواندن:

توضیح درس اول «ص ۱۵»:

قرآن آموز اسم هریک از حروف را بخواند، همان گونه که در قسمت پیشگفتار آموزش داده شد، ص ۱۱. مثال:

حرف: «ا»، «الف» خوانده می شود. | حرف: «ب»، «باء» خوانده می شود.
حرف: «ج»، «جیم» خوانده می شود. | حرف: «ز»، «زای» خوانده می شود.

توضیح درس دوم «ص ۱۶»:

اسم هریک از حرف ها با اشکال متفاوت آن خوانده می شود، همان گونه که در قسمت پیشگفتار آموزش داده شد، ص ۱۱.

مثال: حرف جیم در وسط و آخر کلمه «ج - ج» که «جیم» خوانده می شود.
تذکر: در این درس به قرآن آموز آموزش اشکال مختلف حروف داده نمی شود، بلکه به آموزش و یادگیری خواندن اسم هریک از حروف با اشکال متفاوت آن اکتفا می شود.

توضیح درس سوم «ص ۲۰»:

در این درس قرآن آموز با حالات مختلف همزه آشنا خواهد شد - همزه بر روی سطر، بر روی الف، زیر الف، بر روی واو، و یا بر روی یاء «ء - ا - إ - و - ئ» - در این درس در تمام حالات آن را «همزه» می خواند، اما در دروس آینده آن را با صدایش، «ء» می خواند.

توضیح درس چهارم «ص ۲۰»:

همزه ممدوده: است از الف که بر آن علامت مد می باشد «آ». در این درس قرآن آموز با نام «همزه ممدوده» آشنا شده و در دروس آینده خواندن با صدای «آ» را یاد خواهد گرفت.

تذکر:

- ۱- اگر در اول کلمه «همزه مفتوحه» و بعد آن «همزه ساکنه» بیاید، مانند «آسی» که به صورت «آسی» نوشته می شود.
 - ۲- اگر در اول کلمه «همزه مفتوحه» و بعد آن «الف با مد ساکنه» بیاید، مانند: «أَذَانٌ» که به صورت «أَذَانٌ» نوشته می شود.
- یا در وسط کلمه؛ مانند: «رَأَاهُ» که به صورت «رَأَاهُ»، و «قُرْءَانٌ» که به صورت «قُرْآنٌ» نوشته می شود.

توضیح درس پنجم «ص ۲۰»:

الف مقصورة: به صورت یاء در آخر کلمه نوشته می شود، البته بدون دو نقطه «ی». در این درس قرآن آموز آن را «الف مقصورة» می خواند و در دروس آینده، با صدای آن «ا» خواهد خواند.

درس اول: آشنایی با حروف هجایی

ا	ب	ت	ث
ج	ح	خ	
د	ذ	ر	ز
س	ش	ص	ض
ط	ظ	ع	غ
ف	ق	ك	ل
م	ن	ه	و
			ي

درس دوم: شکل‌های مختلف حروف هجایی

ا	ا	ا	ا
ب	ب	ب	ب
ت	ت	ت	ت
ث	ث	ث	ث
ج	ج	ج	ج
ح	ح	ح	ح
خ	خ	خ	خ

د	د	د	د
ذ	ذ	ذ	ذ
ر	ر	ر	ر
ز	ز	ز	ز
س	س	س	س
ش	ش	ش	ش
ص	ص	ص	ص
ض	ض	ض	ض

ط	ط	ط	ط
ظ	ظ	ظ	ظ
ع	ع	ع	ع
غ	غ	غ	غ
ف	ف	ف	ف
ق	ق	ق	ق

ك	ك	ك	ك
ل	ل	ل	ل
م	م	م	م
ن	ن	ن	ن
ه	ه	ه	ه
و	و	و	و
ي	ي	ي	ي

درس سوم: همزه

اشکال همزه

ء

اِ اَ	أ اُ	ء
يِ يَ	ئِ ئَ	وِ وُ

درس چهارم: همزه ممدوده

اشکال همزه ممدوده

آ

آ	آ
---	---

درس پنجم: الف مقصوره

اشکال الف مقصوره

ی

ی	ی
---	---

باب دوم

حروف همراه با حرکات و سکون

اهداف درسی این باب

بعد از به پایان رساندن آموزش این باب انتظار می‌رود - باذن الله -
دانش‌آموز قادر بر موارد زیر باشد:

- شناخت انواع مختلف حرکات و سکون.
- درست خواندن حروف به همراه انواع مختلف حرکات و سکون.

برای معلم

حرکت: رسم کوچکی که بالا و یا زیر حرف قرار گرفته و صدای آن حرف را بیان می‌کند.
فتحه: خط باریک و کوچکی که بر روی حرف (اَ) قرار می‌گیرد.
کسره: خط باریک و کوچکی که زیر حرف (اِ) قرار می‌گیرد.
ضمه: واو کوچکی که بر روی حرف (اُ) قرار می‌گیرد.
سکون: دایره کوچکی که بر روی حرف (اَ) قرار می‌گیرد.

* شیوه خواندن:

توضیح درس اول، دوم و سوم «ص ۲۳، ص ۲۶، ص ۲۹»:
 قرآن آموز صوت هریک از حرکات را به همراه حروف می‌خواند «اَ - اِ - اُ» چنانچه در قسمت پیشگفتار کتاب بیان شد «ص ۱۱».

توضیح مثال‌های درس اول، دوم و سوم «ص ۲۴، ص ۲۷، ص ۳۰»:

- ۱- **در مربع اول:** صدای حرف همراه با حرکت آن خوانده می‌شود «اَ».
- ۲- **مربع دوم:** حرف اول با حرکتش خوانده می‌شود «اَ»، سپس حرف دوم با حرکت آن خوانده می‌شود «خَ» و در آخر هر دو با یکدیگر خوانده می‌شوند «اَخَ».
- ۳- **مربع سوم:** در ابتدا همانند شیوه مربع دوم خوانده می‌شوند، سپس حرف سوم همراه با حرکتش خوانده شده «دَ» و در آخر کلمه به صورت کامل خوانده می‌شود «اَخَدَ».
- ۴- به همین شیوه‌ای که بیان شد، مثال‌ها برای کسره و ضمه خوانده شوند.

توضیح درس چهارم «ص ۳۲»:

حرف اول همراه با حرکتش «اَ» خوانده شود، سپس حرف اول با حرف دوم که ساکن است «اَبَ» خوانده شود؛ زیرا حرف ساکن را به‌تنهایی خوانده نمی‌شود.

توضیح مثال‌های درس چهارم «ص ۳۳»:

- ۱- **در مربع اول:** حرف اول با حرکتش خوانده می‌شود «بَ» سپس حرف اول با حرف دوم که ساکن است «بَا» خوانده می‌شود.
- ۲- **مربع دوم:** همانند مربع اول، دو حرف اول با حرکتشان خوانده می‌شوند، سپس حرف سوم نیز با حرکتش «سَ» خوانده می‌شود و در آخر کلمه به‌طور کامل با حرکاتش خوانده می‌شود «بَاسَ».

توجه: قرآن آموز از این باب تا آخر کتاب، صدای حرف همراه با حرکتشان را می‌خواند، نه اینکه فقط اسم آنان را بگوید.

درس اول: فتحه

أَ	بَ	تَ	ثَ
جَ	حَ	خَ	دَ
ذَ	رَ	زَ	سَ
شَ	صَ	ضَ	طَ
ظَ	عَ	غَ	فَ
قَ	كَ	لَ	مَ
نَ	هَ	وَ	يَ

مثال‌های **فتحه**

أَخَذَ	أَخَا	أَ
بَسَطَ	بَسَا	بَا
تَرَكَ	تَرَا	تَا
ثَبَتَ	ثَبَا	ثَا
جَمَعَ	جَمَا	جَا
حَمَلَ	حَمَا	حَا
خَتَمَ	خَتَا	خَا
دَخَلَ	دَخَا	دَا

ذَ	ذَهَ	ذَهَبَ
رَ	رَفَ	رَفَعَ
زَ	زَعَا	زَعَمَ
سَ	سَجَا	سَجَدَ
حَ	حَدَ	حَدَقَ
عَ	عَبَا	عَبَسَ
غَ	غَفَا	غَفَرَ
نَ	نَزَا	نَزَلَ

درس دوم: کسره

اِ	بِ	تِ	ثِ
جِ	حِ	خِ	دِ
ذِ	رِ	زِ	سِ
شِ	صِ	ضِ	طِ
ظِ	عِ	غِ	فِ
قِ	كِ	لِ	مِ
نِ	هِ	وِ	يِ

مثال‌های کسره

يَئِسَ	يَئٍ	يَا
أَجَدَ	أَجٍ	أَ
رَجِمَ	رَجٍ	رَ
بَخِلَ	بَخٍ	بَا
رَدِفَ	رَدٍ	رَ
شَرِبَ	شَرٍ	شَا
فَزِعَ	فَزٍ	فَا
نَسِيَ	نَسٍ	نَا

خَا	خَشِ	خَشِي
خَا	خَطِ	خَطِفَ
مَا	مَعِ	مَعِي
سَا	سَفِ	سَفِهَ
بَا	بَقِ	بَقِي
عَا	عَلِ	عَلِمَ
سَا	سَمِ	سَمِعَ
شَا	شَهِ	شَهَدَ

درس سوم: ضمه

اَ	بَ	تَ	ثَ
جَ	حَ	خَ	دَ
ذَ	رَ	زَ	سَ
شَ	صَ	ضَ	طَ
ظَ	عَ	غَ	فَ
قَ	كَ	لَ	مَ
نَ	هَ	وَ	يَ

مثال‌های ضمه

گَ	گَبْ	گَبْرَ
گا	گَثْ	گَثْرَ
ثا	ثَخْ	ثَخُنَ
یا	یَدْ	یَدُکَ
قا	قَرْ	قَرُبَ
حا	حَسْ	حَسُنَ
با	بَصْ	بَصْرَ
طا	عَضْ	عَضَدَ

ط	طِبْ	طَبِعَ
ظ	ظِلْ	ظَلِمَ
طُ	عُفِدْ	عُفِيَ
فُ	فُتِدْ	فُتِحَ
قُ	قُرِ	قُرِيَ
كُ	كُبْ	كُبِتَ
هُ	هُدِ	هُدِيَ
وُ	وُضِدْ	وُضِعَ

درس چهارم: سکون

بَاءُ	أَبْ	أَتْ	أَثْ
أَجْ	أَحْ	أَخْ	أَدْ
أَزْ	أَرْ	أَزْ	أَسْ
أَشْ	أَصْ	أَضْ	أَطْ
أَظْ	أَعْ	أَغْ	أَفْ
أَقْ	أَكْ	أَلْ	أَمْ
أَنْ	أَهْ	أَوْ	أَيْ

مثال‌های سکون

بَأْسٌ	بَاءٌ
سَبْعٌ	سَبَبٌ
أَجْرٌ	أَجْبٌ
يَدْعُ	يَدٌ
عَرَشٌ	عَرْ
نَصْرٌ	نَصٌ
فَضْلٌ	فَضٌ
بَطْشٌ	بَطٌ

بَعْضُ	بَعْ
مَكْرُ	مَكْ
قَلْبِ	قَدْ
أَمْرُ	أَمْ
كُنْتَ	كُنْ
أَهْلُ	أَهْ
يَوْمَ	يَوْ
غَيْبُ	غَيْ

باب سوم

حروف تنوین دار

اهداف درسی این باب

بعد از به پایان رساندن آموزش این باب انتظار می‌رود - باذن الله
- دانش‌آموز قادر بر موارد زیر باشد:

- شناخت تنوین.
- درست خواندن حروف تنوین دار.

برای معلم

تنوین: عبارت است از نون ساکن زائدی که در آخر اسمها می آید که خوانده شده اما نوشته نمی شود و همچنین هنگام وقف نیز از کلمه جدا شده و خوانده نمی شود.

فتحتان: دو خط کوچکی که بر روی حرف آخر کلمه قرار می گیرد «**َ**».

کسرتان: دو خط کوچکی که زیر حرف آخر کلمه قرار می گیرد «**ِ**».

ضمتان: دو واو کوچکی که بر روی حرف آخر کلمه قرار می گیرد «**ُ**».

شیوه خواندن:

- توضیح درس اول، دوم و سوم «ص ۳۷، ص ۳۹، ص ۴۱»:
- قرآن آموز صدای حرف تنوین دار را با حرکت آن می خواند. «**أ - ء - ؤ**».
- نکته:** حالات تنوین منصوب با همزه آخر:
- ۱- تنوین با فتحه بر الف بعد از همزه آخر نوشته می شود، مانند: «**جُزْءٌ**».
- ۲- تنوین با فتحه، بلافاصله بر همزه آخر نوشته می شود و در دو حالت بعد از آن الف نوشته نمی شود:
- أ- اگر همزه آخر بر الف باشد، مانند: «**حَطَّاءٌ**».
- ب- اگر پیش از همزه آخر، الف باشد، مانند: «**مَاءٌ**».

- توضیح مثال های درس اول، دوم و سوم «ص ۳۸، ص ۴۰، ص ۴۲»:

- ۱- حرف اول کلمه با حرکتش خوانده می شود «**ع**»، سپس حرف دوم با حرکتش خوانده می شود «**ن**»، سپس حرف اول و دوم با یکدیگر خوانده می شوند «**عِن**»، بعد از آن حرف سوم همراه با حرکت تنوینش خوانده می شود «**باً**» و در نهایت تمام کلمه به صورت کامل خوانده می شود «**عِنْباً**».
- ۲- در صورتی که حرف دوم ساکن بود؛ حرف اول کلمه با حرکتش خوانده می شود «**ف**»، سپس حرف اول به همراه حرف دوم که ساکن می باشد، خوانده می شود «**فَوْ**»، سپس حرف سوم همراه با حرکت تنوینش خوانده می شود «**زاً**» و در نهایت تمام کلمه به صورت کامل خوانده می شود «**فَوْزاً**».
- ۳- قرآن آموز مثال هایی را که برای کسرتان و ضمتان در این دروس گردآوری شده است را به همین شیوه ای که برای تنوین فتحتان بیان شد، بخواند و تمرین نماید.

درس اول: تنوین ففتحان

ثَا	تَا	بَا	ءَا
دَا	خَا	حَا	جَا
سَا	زَا	رَا	ذَا
طَا	ضَا	صَا	شَا
فَا	غَا	عَا	ظَا
مَا	لَا	كََا	قَا
يَا	وَا	هَا	نَا

مثال‌های تنوین فطحان =

عِنباً	مَقْتاً
مَرَحاً	أَحَدًا
أَذَى	خَيْرًا
فَوْزًا	كَأْسًا
قَرْضًا	وَسَطًا
حِفْظًا	نَفْعًا
آِنِفًا	مُلْكًا
حَرَمًا	ثَمَنًا

درس دوم: تنوین کسرتین

ث	ت	ب	ء
د	خ	ح	ج
س	ز	ر	ذ
ط	ض	ص	ش
ف	غ	ع	ظ
م	ل	ك	ق
ي	و	ه	ن

مثال‌های تنوین کسرتین =

لَهَبٍ	شَيْءٍ
عَبْدٍ	آيَةٍ
نَفْسٍ	سَفَرٍ
أَرْضٍ	فُرْشٍ
زَرْعٍ	رَهْطٍ
طَبَقٍ	جُرْفٍ
رَجُلٍ	فَلَكَ
قَرْنٍ	قَوْمٍ

درس سوم: تنوین ضمّیّین

ث	ت	ب	ء
د	خ	ح	ج
س	ز	ر	ذ
ط	ض	ص	ش
ف	غ	ع	ظ
م	ل	ك	ق
ي	و	ه	ن

مثال‌های تنوین ضمتین

حَرَجٌ	كُتِبَ
زَيْدٌ	رَوْحٌ
إِنْسٌ	شَهْرٌ
زَيْغٌ	مَرَضٌ
إِفْكٌ	رِزْقٌ
آثِمٌ	عَدْلٌ
كُرْهٌ	عَيْنٌ
وَحْيٌ	لَهُوٌ

باب چهارم

حروف تشدیددار همراه با حرکات‌ها

اهداف درسی این باب

بعد از به پایان رساندن آموزش این باب انتظار می‌رود - باذن الله
- دانش‌آموز قادر بر موارد زیر باشد:

- آشنایی با حروف تشدیددار همراه با حرکات‌ها.
- حروف تشدیددار همراه با حرکات‌های متفاوت را به‌درستی بخواند.

برای معلم

- **حرف تشدیددار:** حرف تشدیددار عبارت است از حرف ساکنی که بعد از آن یک حرف متحرک دیگر همانند خودش قرار بگیرد، مانند: «بُ + بَ = بُ».
- **حرف تشدیددار همراه با حرکت فتحه:** حرکت فتحه بر روی علامت تشدید قرار می گیرد ـِ.
- **حرف تشدیددار همراه با حرکت کسره:** حرکت کسره زیر علامت تشدید قرار می گیرد ـِ.
- **حرف تشدیددار همراه با حرکت ضمه:** حرکت ضمه بر روی علامت تشدید قرار می گیرد ـِ.

* شیوه خواندن:

توضیح درس های اول، دوم و سوم «ص ۴۵، ۴۷، ۴۹»:

قرآن آموز حرف اول را همراه با حرکتش می خواند «أ»، سپس حرف اول را با حرف دوم با شدت به همراه حرکتش تلفظ می نماید «أَب»؛ زیرا حرف تشدیددار را به تنهایی نمی توان خواند.

توضیح مثال های درس های اول، دوم و سوم «ص ۴۶، ۴۸، ۵۰»:

- ۱- قرآن آموز حرف اول را همراه با حرکتش می خواند «حَ»، سپس حرف اول را با حرف دوم با شدت و به همراه حرکتش تلفظ می کند «حَبْ»، بعد از آن حرف سوم را با حرکتش می خواند «یَ» و در آخر کلمه را با تمام حرکاتش به طور کامل می خواند «حَبَّی».
- ۲- در صورتی که بعد از حرف دوم تشدیددار، حرف ساکن بود، بدین گونه خوانده می شود: حرف اول و حرف دوم با شدت و به همراه حرکاتشان خوانده می شوند «یَسَّ»، سپس حرف اول و حرف دوم با شدت و به همراه حرکاتشان با حرف سوم ساکن به طور کامل خوانده می شوند «یَسَّرَ».
- ۳- در صورتی که بعد از حرف دوم تشدیددار، الف مقصوره بود، همانند شیوه قبل (شماره ۲) خوانده می شود «حَتَّی».
- ۴- در صورتی که حرف تشدیددار در آخر کلمه باشد، بدین گونه خوانده می شود: حرف اول همراه با حرکتش خوانده می شود «أ»، سپس حرف دوم نیز به همراه حرکتش خوانده می شود «عَ»، سپس هر دوی آنان با یکدیگر خوانده می شوند «أَعَّ»، و بعد حرف دوم با حرف سوم تشدیددار با حرکتش خوانده می شود «عَدَّ»، و در آخر، کلمه به طور کامل خوانده می شود «أَعَدَّ».

درس اول: حرف تشدیددار با حرکت فتحه

أَب	أَت	أَث	أَج
أَح	أَخ	أَد	أَذ
أَر	أَز	أَس	أَش
أَص	أَض	أَط	أَظ
أَع	أَغ	أَف	أَق
أَك	أَل	أَم	أَن
أَه	أَوْ	أَي	

مثال‌های حرف تشدیددار با حرکت فتحه سَ

حَتَّى	حَبَّةٌ
سَخَّرَ	كَثَّرَ
كَذَّبَ	أَعَدَّ
عِزَّةٌ	حَرَّمَ
حِطَّةٌ	أَحْسَسَ
أَحَقَّ	خَفَّفَ
سَلَّمَ	فَكَّرَ
بَوَّأَ	جَنَّةٌ

درس دوم: حرف تشدیددار با حرکت کسره ی

أَبَّ	أَتَّ	أَثَّ	أَجَّ
أَحَّ	أَخَّ	أَدَّ	أَذَّ
أَرَّ	أَزَّ	أَسَّ	أَشَّ
أَصَّ	أَضَّ	أَطَّ	أَظَّ
أَعَّ	أَغَّ	أَفَّ	أَقَّ
أَكَّ	أَلَّ	أَمَّ	أَنَّ
أَهَّ	أَوْ	أَيَّ	

مثال‌های حرف تشدیددار با حرکت کسره

سَبَّحَ	عُجِّلَ
يُودِّ	عُذِّبَ
بُرِّزَ	يَسَّرَ
بَشِّرَ	حُصِّلَ
عُطِّلَ	نُوفَ
ذُكِّرَ	كُلِّمَ
عَمِّكَ	مَهِّلَ
غُدُّوْ	زُيِّنَ

درس سوم: حرف تشدیددار با حرکت ضمه

أَب	أَت	أَث	أَج
أَح	أَخ	أَد	أَذ
أَر	أَز	أَس	أَش
أَص	أَض	أَط	أَظ
أَع	أَغ	أَف	أَق
أَك	أَل	أَم	أَن
أَه	أَوْ	أَي	

مثال‌های حرف تشدیددار با حرکت ضمه

مِثُّ	یِثُّ
حِجُّ	یِرْدُّ
تَلَدُّ	تَمْرُّ
تُعِزُّ	یَمَسُّ
أَهْشُّ	نَقْصُّ
يَحْضُّ	يَدُّعُّ
أَشَقُّ	يَحِلُّ
مُتِمُّ	يَظُنُّ

باب پنجم

حروف تشدیددار همراه با تنوین

اهداف درسی این باب

بعد از به پایان رساندن آموزش این باب انتظار می‌رود - باذن الله
- دانش‌آموز قادر بر موارد زیر باشد:

- آشنایی با حروف تشدیددار همراه با تنوین.
- حروف تشدیددار همراه با تنوین را به‌درستی بخواند.

برای معلم

- حرف تشدیددار همراه با فتحین: فتحین بر روی علامت تشدید قرار می‌گیرد.
- حرف تشدیددار همراه با کسرتین: کسرتین زیر علامت تشدید قرار می‌گیرد.
- حرف تشدیددار همراه با ضمتین: ضمتین بر روی علامت تشدید قرار می‌گیرد.

* شیوه خواندن:

توضیح درس‌های اول، دوم و سوم «ص ۵۳، ۵۵، ۵۷»:

قرآن‌آموز حرف اول را همراه با حرکتش می‌خواند «أ»، سپس حرف اول را با حرف دوم با شدت و به همراه تنوین و حرکتشان تلفظ می‌نماید «أَبَا».

توضیح مثال‌های درس‌های اول، دوم و سوم «ص ۵۴، ۵۶، ۵۷»:

در صورتی که کلمه متشکل از سه حرف است: حرف اول با حرکتش خوانده می‌شود «ق»، سپس حرف دوم با حرکتش خوانده می‌شود «و»، و بعد هردو با یکدیگر خوانده می‌شوند «قَو»، و بعد از آن حرف دوم با حرف سوم که تشدیددار هست، همراه با تنوین و حرکتشان خوانده می‌شود «قَوِيًا»، در آخر کلمه به صورت کامل خوانده می‌شود.

شرح درس چهارم «ص ۵۹»:

اگر در کلمه دو حرف تشدیددار در کنار یکدیگر باشند؛ بدین گونه خوانده می‌شوند: از اول کلمه تا حرف تشدیددار را همان طور که در درس‌های قبلی بیان گردید، تلفظ می‌شود، سپس حرف تشدیددار اول با حرف قبلی‌اش خوانده می‌شود، و بعد از اول کلمه تا حرف تشدیددار اول خوانده می‌شود، سپس دو حرف تشدیددار با حرف قبلی‌شان خوانده می‌شوند، در آخر کلمه از اول همراه با دو حرف تشدیددار به طور کامل خوانده می‌شوند.

مثال دو حرف تشدیددار در کنار یکدیگر در یک کلمه «لَا ضِلَّيْهُمْ» «ص ۵۹»:

لام همراه با حرکتش خوانده می‌شود «لَ»؛ همزه همراه با حرکتش خوانده می‌شود «أ»؛ هر دو با یکدیگر خوانده می‌شوند «لَا»؛ حرف ضاد با حرکتش خوانده می‌شود «ضَ»؛ از ابتدای کلمه تا حرف ضاد با حرکتشان خوانده می‌شود «لَا ضَ»؛ ضاد همراه با لام که تشدیددار است همراه با حرکاتشان خوانده می‌شود «ضِلَّ»؛ از ابتدای کلمه تا لام تشدیددار خوانده می‌شود «لَا ضِلَّ»؛ حرف ضاد با لام تشدیددار و نون تشدیددار به همراه حرکاتشان خوانده می‌شوند «ضِلَّتْ»؛ از ابتدای کلمه تا نون تشدیددار به طور کامل خوانده می‌شود «لَا ضِلَّتْ»؛ هاء همراه با حرکتش خوانده می‌شود «هَ»؛ از اول کلمه تا هاء همراه با حرکاتشان به طور کامل خوانده می‌شود «لَا ضِلَّتْ هَ»؛ حرف هاء همراه با حرکتش با حرف میم ساکن خوانده می‌شود «هَمَّ»؛ در آخر کلمه به طور کامل از ابتدا تا انتها خوانده می‌شود «لَا ضِلَّتْ هَمَّ».

درس اول: حرف تشدیددار به همراه فتحتین نَ

أَبَا	أَتَا	أَثَا	أَجَا
أَحَا	أَخَا	أَدَا	أَذَا
أَرَا	أَزَا	أَسَا	أَشَا
أَصَا	أَضَا	أَطَا	أَظَا
أَعَا	أَغَا	أَفَا	أَقَا
أَكَا	أَلَا	أَمَّا	أَنَّا
أَهَا	أَوْا	أَيَّا	

مثال‌های حرف تشدیددار به همراه فتحتین سَ

سَدَّ

حُبَّ

أَزَّ

سِرَّ

صَفَّ

بَسَّ

دَكَّ

حَقَّ

جَمَّ

كَلَّ

قَوَّ

عَفَّوَّ

درس دوم: حرف تشدیددار به همراه کسرتین

أَب	أَت	أَث	أَج
أَح	أَخ	أَد	أَذ
أَر	أَز	أَس	أَش
أَص	أَض	أَط	أَظ
أَع	أَغ	أَف	أَق
أَك	أَل	أَم	أَن
أَه	أَوْ	أَي	

مثال‌های حرف تشدیددار به همراه کسرتین ۳

مَرَدٌ	فَجٌّ
حَظٌّ	ضُرٌّ
رَقٌّ	أَفٌّ
ظِلٌّ	صَلٌّ
سِنٌّ	ظَمٌّ
خَفِيٌّ	عَوٌّ

درس سوم: حرف تشدیددار به همراه ضمّتين

أَب	أَت	أَث	أَج
أَح	أَخ	أَد	أَذ
أَر	أَز	أَس	أَش
أَص	أَض	أَط	أَظ
أَع	أَغ	أَف	أَق
أَك	أَل	أَم	أَن
أَه	أَوْ	أَي	

مثال‌های حرف تشدیددار به همراه ضمتین وُ

رَبِّ

سَيِّ

شُ

صَدِّ

شَرِّ

شَقِّ

شَكِّ

حِلِّ

صُمِّ

مُسِّنِّ

عَدُوِّ

غَنِيِّ

درس چهارم: دو حرف تشدیددار در کنار یکدیگر در یک
کلمه س س

لُجِّي

يُتَكُنَنَّ

سَيَذْكُرَنَّ

مُدَّتَّرَنَّ

مُزَمِّلَنَّ

ذُرِّيَّةً

يَشْقُقَنَّ

يَمَسِّنَنَّ

يَطَوِّفَنَّ

يَصْعَدُّ

أَتَمَّهُنَّ

لَا أُضِلُّنَّهُمْ

باب ششم

همزه قطع و همزه وصل

اهداف درسی این باب

بعد از به پایان رساندن آموزش این باب انتظار می‌رود - باذن الله -
دانش‌آموز قادر بر موارد زیر باشد:

- همزه قطع و همزه وصل را از یکدیگر، در خواندن و نوشتن، تشخیص دهد.
- همزه قطع و همزه وصل را به‌درستی بخواند.

برای معلم

همزه قطع: همزه‌ای است که جزو حروف اصلی کلمه بوده و در اول کلمه قرار دارد، که آن بر بالا و یا زیر الف نوشته شده و با توجه به حرکتش خوانده می‌شود «أ - إ - أُ».

همزه وصل: همزه زائده‌ای است (جزو حروف اصلی کلمه نبوده) و به صورت الف، بدون آنکه بر روی آن حرکتی باشد «ا»، نوشته می‌شود. همزه وصل در صورتی که با کلمه قبلش خوانده نشود، تلفظ می‌شود. اما اگر به کلمه قبلش وصل شود، نوشته می‌شود اما خوانده نمی‌شود.

چگونه همزه قطع و همزه وصل را از یکدیگر تشخیص دهیم؟

قبل از کلمه، حرف «واو» قرار بده:

- اگر همزه خوانده شد؛ پس آن همزه قطع است.

- اگر همزه خوانده نشد؛ پس آن همزه وصل است.

*** شیوه خواندن:**

توضیح درس اول «ص ۶۳»:

۱- قرآن آموز همزه قطع را مطابق با حرکتش می‌خواند، به همان شیوه‌ای که در دروس گذشته بیان شد.

۲- مثال‌های این درس را همانند شیوه بیان شده در درس‌های گذشته بخوانید.

توضیح درس دوم «ص ۶۴»:

۱- در صورتی که قبل از همزه وصل، حرفی واقع نشده بود؛ به صورت همزه قطع خوانده می‌شود.

۲- در صورتی که قبل از همزه وصل حرفی واقع شده بود، خوانده نمی‌شود و حرف ماقبل همزه به حرف

بعدی آن وصل شده و با یکدیگر خوانده می‌شوند. مانند: کلمه «وَأْتَلُ» که «وَأْتَلُ» خوانده می‌شود.

۳- مثال‌های این درس را همانند شیوه بیان شده در درس‌های گذشته بخوانید.

درس اول: همزه قطع

وَأَسْلَمَ

أَسْلَمَ

وَأَعْمَلُ

أَعْمَلُ

مثال های همزه قطع

إِخْوَةٌ

أَجَلَ

وَأَشَدَّ

أَسْوَةٌ

وَأَضَلُّ

إِضْرًا

أَقْرَبُ

وَأَعْلَمُ

أَوْحَى

فَأَنْزَلَ

درس دوم: همزه وصل

وَابْنُ

ابْنُ

وَأَثْنَانِ

أَثْنَانِ

مثال‌های همزه وصل

ارْكَضْ

وَاتْلُ

اشرحْ

اسْمُ

وَأَضْرِبْ

فَاصْبِرْ

فَاغْفِرْ

وَاَعْبُدْ

وَانْظُرْ

اَكْشِفْ

باب هفتم

مد طبیعی

اهداف درسی این باب

بعد از به پایان رساندن آموزش این باب انتظار می‌رود - باذن الله -
دانش‌آموز قادر بر موارد زیر باشد:

- با حروف مد طبیعی آشنا شود.
- حروف مد طبیعی را به‌درستی بخواند.

برای معلم

حروف مد سه گانه عبارت اند از: «ا - و - ي».

چه زمانی به یک حرف، مد طبیعی اطلاق می شود؟

زمانی که قبل از الف، حرکت فتحه «بَا»، قبل از واو، حرکت ضمه «بُو» و یا قبل از یاء، حرکت کسره بیاید «بِی».

آیا حروف مد، حرکت دارند؟

حروف مد، ساکن هستند و هیچ یک از حرکت ها - فتحه، کسره و ضمه - را نمی گیرند.

* شیوه خواندن:

توضیح «ص ۶۷»:

۱- قرآن آموز حرف اول را با حرکتش تلفظ کرده «تَ»، سپس حرف اول را با مد تلفظ کرده «تَا» و بعد حرف سوم

را با حرکتش تلفظ نموده «بَ» و در آخر، کلمه را به صورت کامل می خواند «تَابَ».

۲- مثال های این درس را همانند شیوه بیان شده در درس های گذشته بخوانید.

مد طبیعی

۱

مثال‌های مد طبیعی حرف الف

رَانَ	خَافَ	تَابَ
قَامَ	عَادَ	طَافَ

و

مثال‌های مد طبیعی حرف واو

سُورَةٌ	رَسُولٌ	أَعُوذُ
هُودٍ	غَفُورٌ	شَكُورٌ

ي

مثال‌های مد طبیعی حرف یاء

شَدِيدٌ	دِينٍ	خَيْرٌ
مُبِينٌ	قَدِيرٌ	عِيشَةٍ

باب هشتم

الف بعد از واو جمع

اهداف درسی این باب

- بعد از به پایان رساندن آموزش این باب انتظار می‌رود - باذن الله - دانش‌آموز قادر بر موارد زیر باشد:
- با الف بعد از واو جمع آشنا شود.

برای معلم

- **الف بعد از واو جمع:** «الف»ی است که در ساختار فعل جمع واقع می‌شود و بعد از «واو» علامت جمع، نوشته می‌شود.
- **دلیل نگارش «الف بعد از واو جمع»:** این الف نوشته می‌شود تا نشان دهد که «واو» در کلمه، علامت جمع است و حال آنکه اگر واو برای جمع نبود، بعد آن «الف» نوشته نمی‌شود، مانند: «أَرْجُو».

* شیوه خواندن:

توضیح «ص ۷۱»:

- ۱- مثال‌های این درس را همانند شیوه بیان شده در درس‌های گذشته بخوانید.
- ۲- الف که بعد واو جمع آمده، نوشته می‌شود اما به هیچ وجه تلفظ نمی‌شود.

وا

الف بعد از واو جمع

تَوَاصَوْا

أُمِرُوا

ذَاقُوا

جَابُوا

زَاغُوا

رَضُوا

قُوا

فَتَنُوا

مَرُّوا

كَلُّوا

يَتَّخِذُوا

نُهِوا

باب نهم

تاء مربوطه

اهداف درسی این باب

بعد از به پایان رساندن آموزش این باب انتظار می‌رود - باذن الله -
دانش‌آموز قادر بر موارد زیر باشد:

- با تاء مربوطه آشنا شود.
- تاء مربوطه را به درستی در دو حالت وصل و وقف بخواند.

برای معلم

- **تاء مربوطه:** حرف تاء که در آخر کلمه می‌آید و شبیه هاءِ آخر نوشته می‌شود اما بر روی آن دو نقطه قرار می‌گیرد «ة - ة» و در هنگام وصل، «تاء» و در هنگام وقف، «هاء» خوانده می‌شود.

* شیوه خواندن:

توضیح «ص ۷۵»:

- ۱- مثال‌های این درس را همانند شیوه بیان شده در درس‌های گذشته بخوانید.
- ۲- تاء مربوطه، یک بار به صورت وصل و بار دیگر به صورت وقف خوانده می‌شود:
 - در حالت وصل: «تاء» همراه با حرکتش خوانده می‌شود.
 - در حالت وقف: «هاء» ساکن خوانده می‌شود.

تاء مربوطه

وقف	وصل
عَالِيَهُ	عَالِيَهُ
فِيَّهِ	فِيَّهِ

مثال های تاء مربوطه

تِسْعَةً	بَرَرَةً
زَجْرَةً	رِحْلَةً
صُورَةً	سَفَرَةً
قِسْمَةً	فِتْنَةً
نِعْمَةً	لَيْلَةً

باب دهم

لام قمری و لام شمسی

اهداف درسی این باب

بعد از به پایان رساندن آموزش این باب انتظار می‌رود - باذن الله -
دانش‌آموز قادر بر موارد زیر باشد:

- میان لام قمری و لام شمسی فرق قرار دهد.
- لام قمری و لام شمسی را به‌درستی بخواند.

برای معلم

- **لام قمری:** لامی است که قبل از آن، همزه وصل آمده و در اول کلمه است و هم نوشته و هم خوانده می شود.
- **لام شمسی:** لامی است که قبل از همزه وصل آمده و در اول کلمه است و نوشته می شود، ولی خوانده نمی شود.

- چگونه لام شمسی را از لام قمری تشخیص دهیم؟
قبل از کلمه، یک واو قرار بده:

- در صورتی که لام خوانده شد: لام قمری است.
- در صورتی که لام خوانده نشد: لام شمسی است.

*** شیوه خواندن:**

توضیح درس اول «ص ۷۹»:

- ۱- در صورتی که حرفی قبل از همزه وصل در لام قمری واقع نشده باشد؛ همزه وصل با حرکت فتحه و لام ساکن خوانده می شود «اَلْ».
- ۲- در صورتی که حرفی قبل از همزه وصل در لام قمری واقع شده باشد؛ همزه وصل خوانده نمی شود و ماقبل همزه، با لام ساکن خوانده می شود «وَلْ».
- ۳- مثال های این درس را همانند شیوه بیان شده در درس های گذشته بخوانید.

شرح درس دوم «ص ۸۰»:

- ۱- در صورتی که حرفی قبل از همزه وصل در لام شمسی واقع نشده بود: همزه وصل با حرکت فتحه و حرف بعد از لام شمسی، تشدیددار تلفظ شده و لام شمسی نیز خوانده نمی شود؛ پس کلمه «السَّمَاء» خوانده می شود: «اَسْمَاء».
- ۲- در صورتی که حرفی قبل از همزه وصل در لام شمسی واقع شده بود: آن حرف به همراه حرف بعد از لام به صورت تشدیددار تلفظ شده و همزه وصل و لام شمسی خوانده نمی شود؛ پس کلمه «وَالسَّمَاء» خوانده می شود: «وَسْمَاء».
- ۳- مثال های این درس را همانند شیوه بیان شده در درس های گذشته بخوانید.

- توجه:

- ۱- اگر قبل از لام قمری و شمسی، حرف لام واقع شده بود: همزه وصل چه در تلفظ و چه در نگارش حذف می شود، مانند: «لِلْقَمَرِ» و «لِلنَّاسِ».
- ۲- اگر لام شمسی بر کلمه ای که حرف اولش لام است وارد شود: لام شمسی با همزه وصل، هم در لفظ و هم در نگارش حذف می شوند، مانند: «لِللِّسَانِ».

درس اول: لام قمری

وَالْعَصْرِ

الْعَصْرِ

وَالْقَلَمِ

الْقَلَمِ

مثال‌های لام قمری

الْجَمْعُ

وَالْبَحْرِ

وَالْخَيْلِ

وَالْحَمْدُ

وَالْفَجْرِ

الْغَضَبُ

الْمُلْكُ

الْكَرْبُ

الْيَمِينِ

الْوَعْدُ

درس دوم: لام شمسی

وَالرُّوحُ

الرُّوحُ

وَالضُّحَى

الضُّحَى

مثال های لام شمسی

الثَّابِتِ

التَّغَابِنِ

الذَّهَبِ

الدُّعَاءِ

الشَّمَالِ

وَالسَّاعَةِ

وَالطُّورِ

الصَّمَدِ

النُّورِ

وَالظَّاهِرِ

باب یازدهم

خواندن کلمات

اهداف درسی این باب

بعد از به پایان رساندن آموزش این باب انتظار می‌رود - باذن الله -
دانش‌آموز قادر بر موارد زیر باشد:

• کلمات، جمله‌ها و متن را به‌درستی بخواند.

برای معلم

* شیوه خواندن:

توضیح درس اول، دوم، سوم، چهارم و پنجم «ص ۸۳، ۸۲، ۸۵، ۸۶، ۸۷»:

- ۱- قرآن آموز کلمه اول را همان گونه که در درس های گذشته توضیح داده شده، بخواند.
- ۲- قرآن آموز کلمه دوم را همان گونه که در درس های گذشته توضیح داده شده، بخواند.
- ۳- در صورتی که مثال متشکل از دو کلمه بود: در ابتدا کلمه اول را بخواند، سپس کلمه دوم را با کلمه اول با یکدیگر بخواند.
- ۴- در صورتی که مثال متشکل از سه کلمه بود: ابتدا کلمه اول و دوم را با یکدیگر بخواند، سپس کلمه سوم را بخواند و در آخر، کلمات را از اول با یکدیگر به طور کامل بخواند.
- ۵- در صورتی که مثال متشکل از چهار کلمه بود: ابتدا کلمه اول و دوم را با یکدیگر بخواند، سپس کلمه سوم و چهارم را با همدیگر بخواند و در آخر تمام کلمات را از اول با یکدیگر به طور کامل بخواند.
- ۶- مثال های بیشتر از چهار کلمه، به شیوه بیان شده در این درس خوانده شود.

- توجه:

- ۱- اگر در آخر کلمه اول، حرف متحرک و بعد از آن حرف مد واقع شده بود و در کلمه دوم نیز حرف اول ساکن بود: در هنگام وصل، هر دو حرف ساکن تلفظ نمی شوند.
مانند: «وَأَقِمْوَا الصَّلَاةَ»، میم، حرف متحرک است که بعدش دو حرف ساکن واقع شده - «واو» و «صاد» - بنابراین در هنگام وصل، حرف «واو» تلفظ نمی شود و «وَأَقِمْوَا صَلَاةً» خوانده می شود؛ اما در این مثال دقت کنید که الف که بعد از واو جمع واقع شده و همچنین لام شمس، هر دو خوانده نمی شوند.
مثال دیگر: «ذَا الْقُرْبَى»، ذال حرف متحرک هست که بعدش دو حرف ساکن واقع شده است - الف و لام قمری - بنابراین الف حذف شد، و «ذَلْقُرْبَى» خوانده می شود، اما در این مثال دقت کنید همزه وصل نیز در حالت وصل خوانده نمی شود.
- ۲- کلمه «اللَّهُ»: به دلیل زیادی استعمال این لفظ، در نگارش آن «الف» بعد از لام تشدیددار نوشته نمی شود و «اللَّهُ» خوانده می شود.
- ۳- کلمه «إِلَه»: به دلیل زیادی استعمال این لفظ، در نگارش آن «الف» بعد از لام نوشته نمی شود و «إِلَهِ» خوانده می شود.
- ۴- کلمه «الرَّحْمَن»: به دلیل زیادی استعمال این لفظ، «الف» بعد از میم نوشته نمی شود، اما «الرَّحْمَانِ» خوانده می شود.

درس اول: مثال‌های خواندن دو کلمه

اللَّهُ رَبِّي

الْإِسْلَامُ دِينِي

مُحَمَّدٌ نَبِيِّي

الْحَيُّ الْقَيُّومُ

الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

الدِّينُ النَّصِيحَةُ

وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

درس دوم: مثال‌های خواندن سه کلمه

اللَّهُ فِي السَّمَاءِ

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ

أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا

درس سوم: مثال‌های خواندن چهار کلمه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

وَأَتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ

درس چهارم: مثال‌های خواندن جمله

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ

خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ

درس پنجم: مثال‌های خواندن متن

الإِسْلَامُ: أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ،
وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ،
وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ،
وَتَحُجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا

الإِيمَانُ: أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ،
وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ،
وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ

الإِحْسَانُ: أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ،
فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ

باب دوازدهم

اصطلاحات در نگارش مصحف

اهداف درسی این باب

بعد از به پایان رساندن آموزش این باب انتظار می‌رود - باذن الله -
دانش‌آموز قادر بر موارد زیر باشد:

- با بعضی از اصطلاحات در نگارش مصحف آشنا شود.
- بین شیوه نگارش عثمانی و نوشته‌های معاصر تفاوت قائل شود.

توجه

شیوه نگارش مصحف در بعضی از کلمات و حرکات با شیوه متداول معاصر تفاوت دارد.

برای معلم

- سر «حاء» کوچک «بُ»: نشانه ساکن دار بودن حرف است.
- سر «صاد» کوچک بر بالای همزه وصل «أ»: نشانه آن است که همزه از نوع همزه وصل است و همان گونه که در درس همزه وصل آموزش داده شد، خوانده می شود.
- علامت مد «~»: نشانه آن است که علاوه بر مد طبیعی، حرف شامل مد زائد نیز می باشد.
- همزه قبل از الف «آ»: به آن مد بدل گفته می شود، و «أ» خوانده می شود، همان گونه که در درس مد طبیعی آموزش داده شد.
- حرف های مد به صورت کوچک بعد از حرف بزرگ «و - ه - ه - ه»: بدین معناست که با یکدیگر خوانده شوند و همان گونه که در درس مد طبیعی آموزش داده شد، خوانده می شود.
- «الف» کوچک «و» یا «سین» کوچک «ص» بر روی حرف بزرگ: بدین معناست که حرف کوچک خوانده شود و حرف بزرگ تلفظ نشود.
- دایره مستطیل شکل بر بالای الف «أ»: بدین معناست که «الف» در حالت وقف خوانده می شود و در حالت وصل تلفظ نمی شود.
- دایره کامل بر روی حرف های عله «أ - و - ی»: بدین معناست که آن حرف تلفظ نمی شود.

- توجه: قرآن آموز در خواندن مثال ها همان گونه پیش می رود که در درس های گذشته توضیح داده شده است.

د

درس اول: سر «حاء» کوچک

د

مثال‌های سر «حاء» کوچک

طَلَعُ

خَلَفُ

حَبْلُ

وَجْهٍ

نَحْنُ

قَبْلُ

ص

درس دوم: سر «صاد» کوچک

ص

مثال‌های سر «صاد» کوچک

وَالشَّجَرِ

وَالَّتَيْنِ

وَالْبَلَدُ

النَّاسِ

وَالطَّارِقِ

الصَّيْفِ

~

درس سوم: علامت مد

~

مثال‌های علامت مد

جَاءَ الضَّالِّينَ فِدَاءَ
قُرُوءٍ مَائِدَةٍ هَؤُلَاءِ

عَا

درس چهارم: همزه قبل از الف

عَا

مثال‌های همزه قبل از الف

...	...
وَاتِ	وَعَاتِ
آدَمُ	عَادَمُ
آمَنُوا	عَامَنُوا
الْقُرْآنُ	الْقُرْءَانُ

درس پنجم: حرف کوچک بعد از حرف بزرگ

۱ و ے

مثال‌های الف کوچک

۱

ذٰلِكَ لٰكِنْ مَلٰٓئِكَةٌ
هٰذَا وَعَدْنَا يٰٓأَيُّهَا

مثال‌های واو کوچک

و

بَعْدَهُ حَمْلُهُ دَاوُدَ
كَأَنَّهُ نِعْمَتُهُ وَعَدَهُ

مثال‌های یاء کوچک

ے

دُونِهِ رَحْمَتِهِ سَبِيلِهِ
طَعَامِهِ ظَهْرِهِ وَرَائِهِ

درس ششم: الف کوچک ۱ سین کوچک س بالای حرف بزرگ

۱ - س

مثال‌های حرف کوچک بالای حرف بزرگ

الْحَيَوَةُ	الزَّكْوَةُ	الصَّلَاةُ
كَمِشْكُوَةٍ	مَوْلَاهُ	يَبْصُطُ

0

درس هفتم: دایرهٔ مستطیل شکل بالای الف

0

مثال‌های دایرهٔ مستطیل شکل بالای الف

أَنَا	الرَّسُولَا	السَّبِيلَا
الظُّنُونَا	قَوَارِيرَا	لَكِنَّا

○

درس هشتم: دایره کامل

○

مثال‌های دایره کامل

قَالُوا

يَتْلُوا

ثَمُودًا

نَبَأِي

أُولَئِكَ

مِائَةً

باب سیزدهم

اعداد به زبان عربی

اهداف درسی این باب

بعد از به پایان رساندن آموزش این باب انتظار می‌رود - باذن الله -
دانش‌آموز قادر بر موارد زیر باشد:

• اعداد به زبان عربی را به درستی بخواند.

برای معلم

قرآن آموز هریک از شماره های زبان عربی را به شیوه زیر بخواند:

صَفْرٌ	۰	وَاحِدٌ	۱	اِثْنَانِ	۲
ثَلَاثَةٌ	۳	أَرْبَعَةٌ	۴	خَمْسَةٌ	۵
سِتَّةٌ	۶	سَبْعَةٌ	۷	ثَمَانِيَةٌ	۸
تِسْعَةٌ	۹	عَشْرَةٌ	۱۰	أَحَدَ عَشَرَ	۱۱
اِثْنَا عَشَرَ	۱۲	ثَلَاثَةَ عَشَرَ	۱۳	أَرْبَعَةَ عَشَرَ	۱۴
خَمْسَةَ عَشَرَ	۱۵	سِتَّةَ عَشَرَ	۱۶	سَبْعَةَ عَشَرَ	۱۷
ثَمَانِيَةَ عَشَرَ	۱۸	تِسْعَةَ عَشَرَ	۱۹	عِشْرُونَ	۲۰

اعداد

۰	۱	۲
۳	۴	۵
۶	۷	۸
۹	۱۰	۱۱
۱۲	۱۳	۱۴
۱۵	۱۶	۱۷
۱۸	۱۹	۲۰

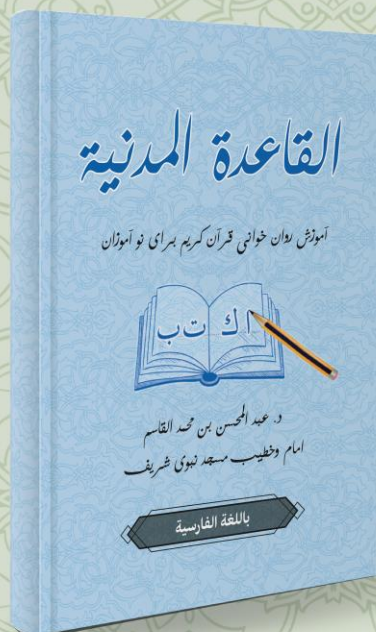
فهرست موضوعات

مقدمه.....	۵
شیوه نگارش در این کتاب.....	۶
مزایای کتاب.....	۸
اهداف کتاب.....	۹
نمودار برنامه درسی.....	۱۰
پیشگفتار.....	۱۱
باب اول: حروف هجایی.....	۱۳
باب دوم: حروف همراه با حرکات و سکون.....	۲۱
باب سوم: حروف تنوین دار.....	۳۵
باب چهارم: حروف تشدیددار همراه با حرکات.....	۴۳
باب پنجم: حروف تشدیددار همراه با تنوین.....	۵۱
باب ششم: همزه قطع و همزه وصل.....	۶۱
باب هفتم: مد طبیعی.....	۶۵
باب هشتم: الف بعد از واو جمع.....	۶۹
باب نهم: تاء مربوطه.....	۷۳
باب دهم: لام قمری و لام شمسی.....	۷۷
باب یازدهم: خواندن کلمات.....	۸۱
باب دوازدهم: اصطلاحات در نگارش مصحف.....	۸۹
باب سیزدهم: اعداد به زبان عربی.....	۹۷

انتشارات طالب العلم

۰۰۹۶۶۵۰۶۰۹۰۴۴۸

از انتشارات ما

القاعدة المدنية

- آسان ترین و کوتاه ترین روش برای یاد گرفتن روخوانی به زبان عربی است.
- برای دانش آموزان کوچک و بزرگ مناسب است.
- بر اساس مبانی علمی و به روشی آسان تهیه شده است.
- از ویژگی های این کتاب آوردن مثال، و روان و آسان بودن آن است.
- همچنین وجود اپلیکیشن مخصوص برای این کتاب، گوش دادن و خواندن صحیح را آسان می کند.
- علاوه بر آن یک کتاب جدا برای آموزش نوشتن نیز به همراه آن خواهد بود.
- و امکاناتی به همراه دارد که روش صحیح تدریس آن را به معلمان یاد می دهد.